

TURNHOUT PATERSSTRAAT 106-110

Nota proefputtenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1013

Titel

Nota proefsleuvenonderzoek Turnhout Patersstraat 106-110: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Jeska Pepermans, Mitchell van Baal, Kevin Bouckaert & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

2019/00001 - Jeska Pepermans

Projectnummer J. Verrijckt

2021-386

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022E35

Plaats en datum

Beerse, 25/05/2022

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Proefputtenonderzoek.....	4
2.1 Impactbepaling van de geplande werken.....	6
2.2 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	8
3 lijst met figuren.....	9

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2021-386
Projectcode Onroerend Erfgoed		2022E35
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Turnhout
	Straat	Patersstraat 106, 108, 110
Kadastrale gegevens	Gemeente	Turnhout
	Afdeling	4
	Sectie	R
	Percelen	57c, 62p & 62s
Coördinaten	Noordoost	X: 190548 Y: 224332
	Noordwest	X: 190492 Y: 224324
	Zuidoost	X: 190539 Y: 224312
	Zuidwest	X: 190485 Y: 224304
Oppervlakte plangebied		916 m ²
Oppervlakte advieszone		535 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt 2019/00001 Jeska Pepermans

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota PEPERMANS, J. & VERRIJCKT, J. 2021. *Archeologienota Turnhout, Patersstraat 106-110*, Beerse met ID 19769 en projectcode 2021G137. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een gepland nieuw appartementencomplex met bijhorende verhardingen en nutsvoorzieningen te Turnhout Patersstraat 106-110. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

Figuur 1: Inplantingsplannen van de funderingen, het gelijkvloers en het eerste verdiep

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

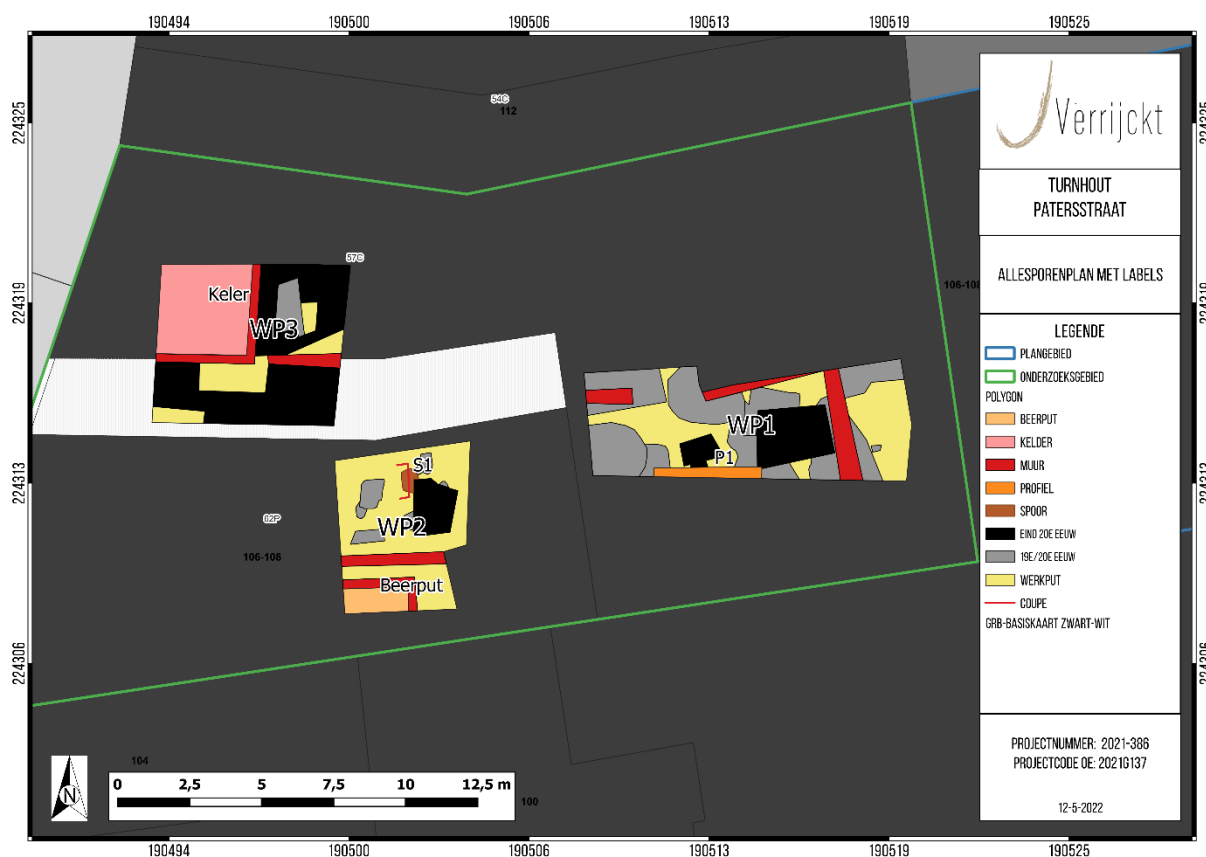
2.2.1 Proefputtenonderzoek

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn sporen en muurresten aangetroffen. De kuilen hebben over het algemeen een donker, al dan niet gevlekte, vrij losse inhoud. Op basis van de vondsten zijn de sporen in de post-middeleeuwse periode te situeren. Het gaat daarbij voornamelijk om geglazuurd roodbakend aardewerk. Daarnaast werd o.a. steengoed uit Raeren/Aken en Westerwald teruggevonden, alsook Delfts Blauw aardewerk, faïence en industrieel wit aardewerk. Dit aardewerk kan allen in de post-middeleeuwse periode geplaatst worden, maar

op basis van het industrieel wit aardewerk kunnen de sporen wellicht in de 19de/20ste eeuw geplaatst worden (grijze sporen op de allesporenplan). Het industrieel wit aardewerk dateert daarbij de sporen. Het overige aardewerk is eerder als residueel materiaal te bestempelen dat door de 19de/20ste bodemingrepen 'verspiit' zijn. Enkel spoor S1 is mogelijk ouder te dateren en dit op basis van de lichtbruin en grijs gevlekte inhoud. In dit spoor werd eveneens geglazuurd roodbakkerd aardewerk teruggevonden, waarvan de datering onduidelijk is, maar zeker post-middeleeuws.

De 19de/20ste-eeuwse sporen worden veelal doorsneden door verstoringen die op het eind van de 20ste eeuw te situeren zijn (zwarte sporen op de allesporenplan). Hierin bevinden zich nutsleidingen en werd er plastic in aangetroffen. Ook de aangetroffen muurresten zijn veelal in de 19de/20ste eeuw te situeren. De muren zijn voornamelijk gemetst met cementmortel. Langsheen de straatzijde werd een kelder aan het licht gebracht dat mogelijk teruggaat tot in de 18de of 19de eeuw. Deze kelder is opgebouwd met bakstenen (18x8x5 cm) en witgrijze kalkmortel. De vloer van de kelder is evenwel deels gecementeerd en er bevindt zich een met cement gemetst muurtje ter hoogte van de toenmalige trap. De kelder is op basis hiervan wellicht tot in de 20ste eeuw in gebruik geweest.

De 19de/20ste-eeuwse sporen zijn allen als kuilen te interpreteren. Ook werden er – met uitzondering van de kelder – geen historische bebouwing aangetroffen tijdens het vooronderzoek. Deze kelder is bovendien grotendeels geregistreerd tijdens het vooronderzoek. Op basis hiervan is te besluiten dat er slechts weinig archeologisch relevante sporen werden aangetroffen binnen het plangebied die een verder onderzoek noodzakelijk maken. Het potentieel op kenniswinst bij een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving is laag in te schatten en er is kosten-baten gezien geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Figuur 2: Allesporenplan met labels (© J. Verrijckt Bvba)

2.1 Impactbepaling van de geplande werken

De opdrachtgever plant op het terrein 8 nieuwe appartementen met bijhorende doorgangsweg, tuinzones, terraszones en nutsleidingen. Hierbij wordt de bestaande bebouwing langs de straatzijde afgebroken, inclusief funderingen en aanwezige kelders.

In eerste instantie zullen de gebouwen langs de straatzijde en een deel van het bestaande magazijn gesloopt worden. Hierbij worden alle funderingen, ondergrondse massieven, alsook kelders uitgebroken. De locatie van twee kelders werd geschat op basis van een plaatsbezoek. Echter dient er voor de sloop vanuit te worden gegaan dat het opbreken van deze funderingen en massieven minstens de reeds bestaande versterking zal bedragen.

Langs de straatzijde wordt een nieuwbouw appartementsgebouw zonder onderkeldering voorzien. Dit gebouw wordt voorzien van een sleuffundering in geprefabriceerd beton, tot op de draagkrachtige, vaste, ongeroerde, grond, op een diepte van ca. 1 m-mv. Dit gebouw zal bestaan uit het gelijkvloers en drie verdiepingen. Op het gelijkvloers, verdieping 1 en verdieping 2 worden telkens twee appartementen voorzien.

Een zevende appartement zal zich bevinden op het derde verdiep. Ten oosten van het appartementsgebouw worden twee terraszones ingepland, met oppervlaktes van 14,09 en 13,82

m². Centraal in het gebouw wordt een liftput voorzien. Het gebouw zal een omvang hebben van om en bij de 302,53 m².

Een doorgang van ca. 2,9 m breed naar het achterliggende deel wordt voorzien langs de zuidwestzijde. De hiertoe voorziene verharding zal een oppervlakte van ca. 80 m² omvatten.

In het oosten van het plangebied zal het bestaand magazijn behouden blijven. Dit magazijn wordt omgevormd naar een parkeergarage waarin zich een liftput, 8 bergingen, een patio en een fietsenstalling zullen bevinden. De bodemingrepen blijven hier beperkt. Ze zijn overigens zeer lokaal. Bovenop het bestaande magazijn, op het eerste verdiep, wordt een achtste appartement voorzien. Om dit nieuwbouwappartement van voldoende draagkracht te voorzien worden er 8 nieuwe funderingssokkels in gegoten beton voorzien van ca. 50 cm x 50 cm. Deze zullen tot een minimale diepte van 1 m-mv worden uitgevoerd. De bestaande betonvloer binnen het gebouw blijft behouden. De geplande nieuwe muren voor de indeling van de bergingen worden principieel geplaatst op de bestaande betonvloer van het magazijn. Deze zullen dus geen bijkomende verstoring met zich meebrengen. De te behouden bebouwing met appartement 8 zal een oppervlakte hebben van 360,49 m²

Voor de geplande liftputten dient uitgegaan te worden van een minimale uitgraving van 1,5 m-mv, gezien de netto diepte van een liftput normaliter 1,2 m-mv bedraagt.

Tussen het appartementsgebouw aan de straatzijde en het bestaande magazijngebouw dat omgevormd wordt, wordt een tuinzone aangelegd. De tuinzone heeft een oppervlakte van ongeveer 113,7 m². In deze zone zullen lokaal enkele diepere ingrepen plaatsvinden, net ten noorden van de doorgang, voor drie regenwaterputten van 10.000 L en één infiltratieput van 4190 L met een oppervlakte van 7,24 m². De exacte diepte van deze putten is nog niet gekend. De nutsvoorzieningen bestaan uit elektriciteits-, telefoon- en gasleidingen, alsook tv-distributie die binnenkomen langs de Patersstraat, aan de zijde van de doorgang. Verder zullen er ook leidingen voorzien worden voor afvoer van fecaal, afval- en regenwater. Ter hoogte van het magazijn kan de bestaande afvoer van hemelwater behouden blijven. De nieuwe leidingen worden geplaatst op vorstvrije diepte (ca. 80 cm-mv).

Op basis van bovengenoemde geplande werken dient ervan uitgegaan te worden dat aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied onherroepelijk vernietigd zullen worden. Dit geldt zeker voor de zone aan de straatzijde waar het nieuw appartementsgebouw wordt ingepland, echter zal ook de tuinzone een aanzienlijke impact kennen omwille van de regenwaterputten en infiltratieput die hier voorzien worden. Voor het oostelijk deel van het terrein, waar een deel van het magazijn behouden blijft, is de impact op eventuele archeologische resten veel beperkter, gezien de enige bodemingrepen bestaan uit een liftput en acht funderingssokkels van ca. 50 cm op 50 cm. De betonvloer wordt behouden. Dit maakt dat de ingrepen in dit deel van het plangebied zeer beperkt en lokaal zijn in omvang.

Onder invloed van de geplande werken worden in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft evenwel aangetoond dat er te weinig kenniswinst te halen valt bij een verder onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving.

2.2 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefputtenonderzoek te Turnhout, Patersstraat 106-110 leverde slechts weinig archeologische relevante sporen op. Het potentieel op kenniswinst bij een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving is laag in te schatten en er is kosten-baten gezien geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Inplantingsplannen van de funderingen, het gelijkvloers en het eerste verdiep	4
Figuur 2: Allesporenplan met labels (© J. Verrijckt Bvba)	6